

Samenvatting monitor cultuurparticipatie 2020

Gemeente 's-Hertogenbosch, afdeling Onderzoek & Statistiek, april 2021

Belangrijkste uitkomsten van de monitor cultuurparticipatie 2020

- Bijna vier op de vijf geeft aan zelf kunst te beoefenen in zijn of haar vrije tijd. Dit is beduidend meer dan twee jaar geleden.
- Sinds de eerste corona maatregelen in maart 2020 is 71% thuis creatieve activiteiten gaan doen die ze daarvoor minder vaak of niet deden, zoals films kijken, boeken lezen en muziek luisteren.
- Het bezoek aan voorstellingen of activiteiten en culturele plekken is vorig jaar afgenomen ten opzichte van twee jaar geleden.
- Desondanks heeft 84% minimaal één van de genoemde culturele plekken in 's-Hertogenbosch bezocht. Dit is gelijk aan 2018. Het best bezocht zijn de Verkadefabriek, Kinopolis en Vue Cinemas.
- Minder dan een derde heeft het afgelopen jaar in 's-Hertogenbosch een festival of evenement (exclusief carnaval) bezocht. Dit is veel minder dan in 2018.
- Méér mensen krijgen hun informatie over culturele activiteiten digitaal of via vrienden/familie. Papier als bron is afgenomen, evenals de lokale of regionale omroep.
- Ruim een derde vindt dat 's-Hertogenbosch dé cultuurstad van het zuiden is. Dit is een toename.

De monitor

Voor het bepalen en evalueren van het cultuurbeleid is het belangrijk inzicht te hebben in de mate waarin inwoners in de gemeente cultureel meedoen. De afdeling Onderzoek en Statistiek verricht daarom periodiek, in opdracht van de afdeling Cultuur, onderzoek onder de inwoners van 's-Hertogenbosch. De monitor verschijnt tweejaarlijks. De vragenlijst kan schriftelijk of digitaal worden ingevuld. Het onderzoek is eind oktober 2020 uitgezet en 6 december gesloten. In totaal hebben 838 respondenten de vragenlijst geheel of gedeeltelijk ingevuld. 742 via de steekproef (21% respons) en 96 via de open link.

De resultaten van de monitor worden onder andere gebruikt om de effecten van het cultuurbeleid te meten. De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek vindt u in deze notitie. Voor de ontwikkelingen over de tijd is een significantietoets uitgevoerd. De (significante) ontwikkelingen worden in deze samenvatting beschreven.

Corona

Medio december 2019 startte de uitbraak van een nieuw coronavirus in China. Het virus heeft zich daarna wereldwijd verspreid. Op 27 februari 2020 werd de eerste besmetting in Nederland (Tilburg) geregistreerd. De uitbraak van het virus raakt onze samenleving en haar omgeving hard.

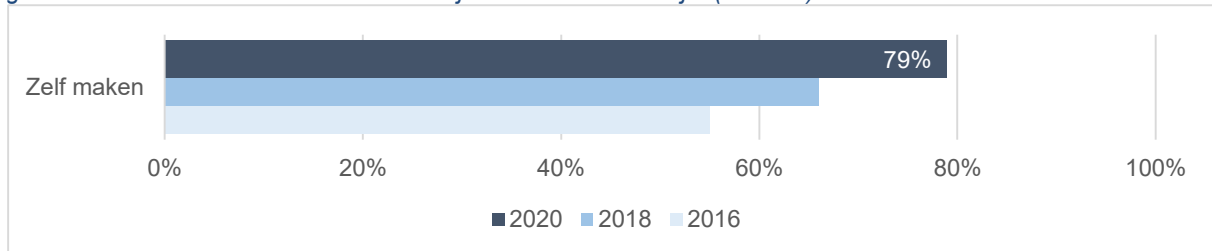
Ook de culturele sector wordt hard geraakt. Musea, theaters, bioscopen, clubs en verenigingen waren (tijdelijk) gesloten. Festivals en evenementen gingen grotendeels niet door. Desondanks is er toch voor gekozen om dit onderzoek naar culturele activiteiten van onze inwoners uit te voeren. Het is immers belangrijk om te weten hoe het culturele leven in 's-Hertogenbosch zich over een langere tijd ontwikkelt.

Kunstbeoefening

79% van de respondenten geeft aan zelf kunst te beoefenen in zijn of haar vrije tijd. Dit betekent een flinke toename ten opzichte van 2018 (66%). De meest beoefende activiteit is 'fotografie en film', door 52% van de respondenten. Ook toneel (37%), 'beeldende kunst en ontwerp' (36%) en muziek (34%) worden relatief vaak beoefend. Verder valt op dat de respondenten alle onderscheiden categorieën vaker beoefenen dan 2 jaar geleden. Alleen dans, digitale muziek en creatief schrijven zijn niet significant toegenomen.

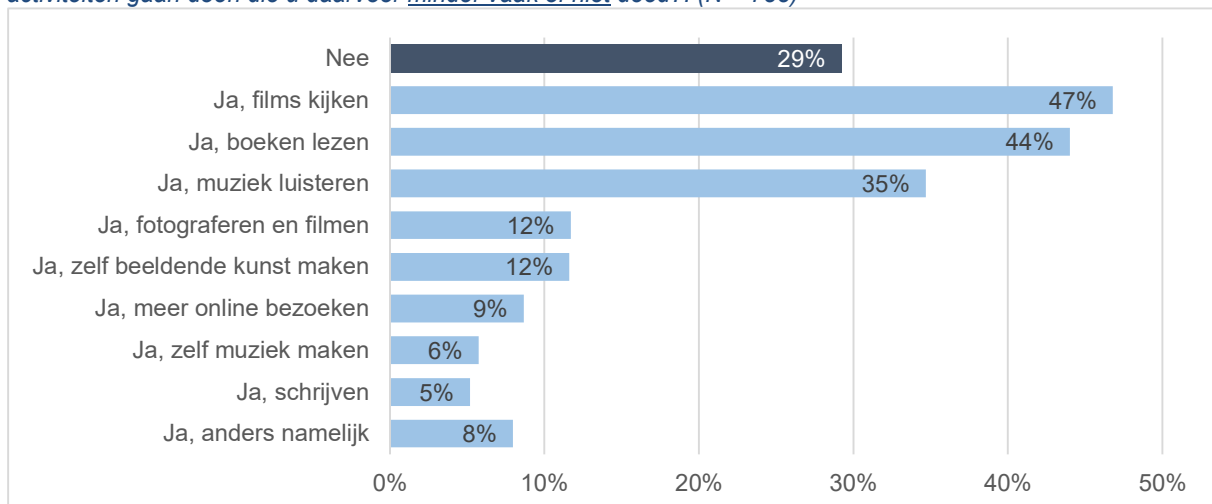
49% van de respondenten geeft aan deze activiteiten vooral alleen (ongeorganiseerd) te beoefenen. Dit is beduidend meer dan in 2018 (39%). Verder geeft bijna de helft van de respondenten (44%) aan, deze activiteiten vooral te doen omdat ze het leuk vinden, het zorgt voor ontspanning.

Afbeelding 1 Hoe vaak hebt u zelf in de afgelopen 12 maanden in uw vrije tijd de volgende creatieve activiteiten gedaan? Dit is dus buiten werk- of schooltijd en kan ook thuis zijn. (N = 833)

In maart 2020 werden de eerste corona maatregelen aangekondigd. 71% van de respondenten is sindsdien thuis creatieve activiteiten gaan doen die ze daarvoor minder vaak of niet deden. Vooral films kijken, boeken lezen en muziek luisteren zijn veel genoemd.

Afbeelding 2 In maart werden de eerste corona maatregelen aangekondigd. Bent u sindsdien thuis creatieve activiteiten gaan doen die u daarvoor minder vaak of niet deed?. (N = 788)

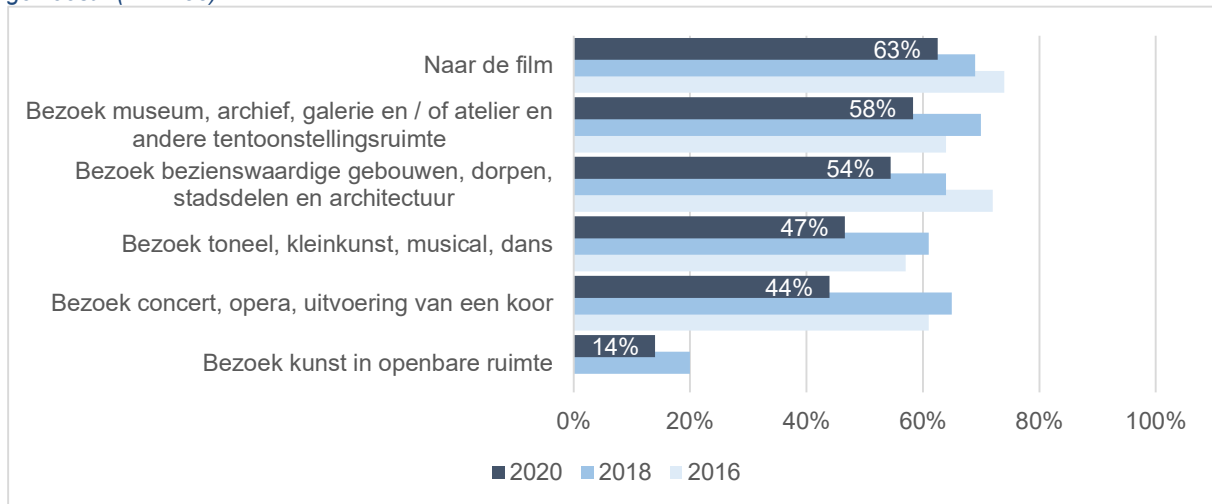

Culturele activiteiten

Vanwege de corona maatregelen zijn er sinds maart 2020 veel minder culturele activiteiten mogelijk. De culturele sector wordt immers hard geraakt: musea, theaters, bioscopen, clubs en verenigingen waren (tijdelijk) gesloten. Festivals en evenementen gingen grotendeels niet door. Desondanks hebben we de respondenten vragen gesteld over hun culturele activiteiten in het algemeen.

Het blijkt dat in 2020 een bezoek aan de film het populairst was. Ook hebben naar verhouding veel respondenten de afgelopen 12 maanden een bezoek gebracht aan een museum, archief, galerie en/of atelier. Het bezoek aan voorstellingen of activiteiten en culturele plekken is significant afgenomen ten opzichte van 2018. Dit geldt ook voor het museumbezoek in 's-Hertogenbosch. In 2020 heeft 30% een museum in 's-Hertogenbosch bezocht, in 2018 was dit nog 44%.

Afbeelding 3 Hoe vaak bent u in de afgelopen 12 maanden naar de volgende voorstellingen of plekken in Nederland geweest? (N = 788)

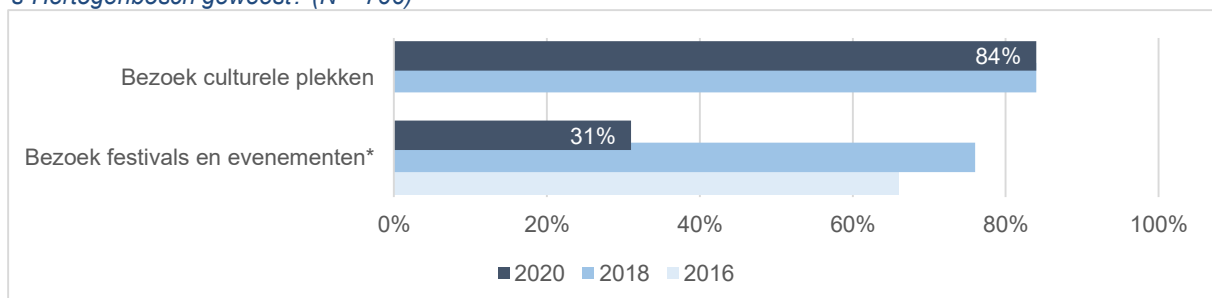

Culturele instellingen

De respondenten is ook gevraagd hoe vaak ze de afgelopen 12 maanden naar bepaalde plekken in de gemeente 's-Hertogenbosch zijn geweest voor voorstellingen, optredens, films of tentoonstellingen. Ondanks corona blijkt een groot deel van de respondenten de afgelopen 12 maanden minimaal één van de plekken uit de vragenlijst bezocht te hebben: 84%. Dit is gelijk aan 2018. Er zijn overigens geen plekken in de gemeente 's-Hertogenbosch significant beter bezocht dan in 2018; wel zijn vier plekken minder goed bezocht: het Noordbrabants Museum, het Jheronimus Bosch Art Center, culturele café's en dorps- of wijktheaters.

Het best bezocht is – evenals twee jaar geleden – de Verkadefabriek (door 48% van de respondenten). De Verkadefabriek wordt naar verhouding vaker bezocht door 30-54 jarigen en hoogopgeleiden. 'Nieuw' op de 2e plaats is Kinopolis (41%), terwijl Vue Cinemas (39%) op de 3e plek staat. Vooral jongeren gaan vaker naar één van deze twee bioscopen dan naar de Verkadefabriek.

Afbeelding 4 Hoe vaak bent u in de afgelopen 12 maanden naar de volgende plekken of festivals in de gemeente 's-Hertogenbosch geweest? (N = 766)

* Participatie totaal evenementen (9), exclusief carnaval. In 2016 waren dit 28 evenementen en in 2018 32 evenementen (beiden exclusief carnaval).

Festivals en evenementen

31% van de respondenten heeft de afgelopen 12 of 24 maanden¹ minimaal één van de in de vragenlijst genoemde festivals en evenementen in 's-Hertogenbosch (exclusief carnaval) bezocht. Dit is veel minder dan in voorgaande jaren. Veel festivals en evenementen in 's-Hertogenbosch zijn immers in 2020 vanwege corona óf niet doorgegaan (zoals Jazz in Duketown), óf hebben in aangepaste vorm plaatsgevonden (zoals Theaterfestival Boulevard). Hierdoor is het lastig om een tijdsvergelijking te

¹ Sommige festivals en evenementen worden jaarlijks georganiseerd, andere tweejaarlijks. Het gepresenteerde cijfer is een gemiddelde van beide.

maken. Van de jaarlijkse grote festivals zijn in 2020 respectievelijk de carnavalsoptocht (43%) en Afzender Boulevard (18%) het best bezocht.²

Een aantal festivals wordt niet jaarlijks, maar één keer in de twee jaar georganiseerd. Ook hiervan is een deel vanwege de coronamaatregelen niet doorgegaan. Van de drie festivals waar in het onderzoek naar gevraagd is, is de Atelierroute (8%) het best bezocht. Gevolgd door de Taptoe en straatparade (7%) en het Jeroen Bosch Dweilfestival (5%). Deze laatste is beter bezocht dan de voorgaande keer.

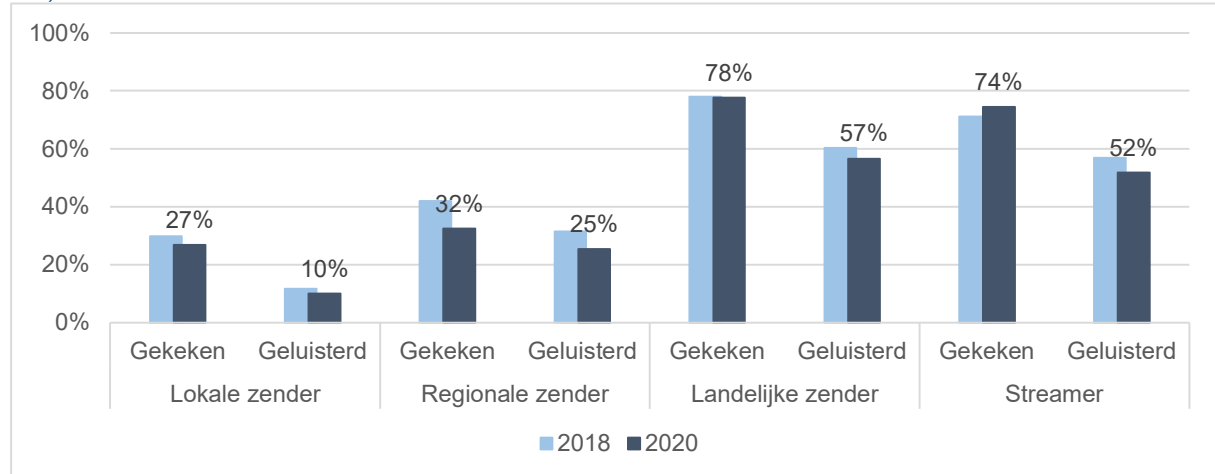
Lezen

Respondenten pakken vaker een papieren boek ter ontspanning dan een digitaal boek of een luisterboek. 63% heeft de afgelopen maand een papieren boek ter ontspanning gelezen, 30% een digitaal boek en 12% een luisterboek. Het blijkt ook dat 72% van de respondenten nog nooit naar een luisterboek heeft geluisterd voor ontspanning, terwijl 47% nog nooit een digitaal boek voor ontspanning heeft gelezen. Bij het papieren boek geldt dit voor 9%. Inzoomend op leeftijd en opleidingsniveau blijkt dat 55-plussers en hoogopgeleiden vaker dan gemiddeld regelmatig een papieren of digitaal boek lezen. Bij het luisterboek zijn dit de 18-29 jarigen en hoogopgeleiden.

Radio en televisie

De meeste mensen kijken televisie, luisteren radio en/of gebruiken streamers. Met name de landelijke zenders zijn populair. De streamers, zoals Spotify, Netflix, Disney+ en Youtube, weet men ook goed te vinden. Daarnaast kijkt of luistert men naar regionale zenders, zoals Omroep Brabant en 8FM. Het kijken en luisteren naar lokale zenders zoals Dtv Den Bosch, TV73 en Radio Mexico, wordt door minder respondenten gedaan. Ten opzichte van twee jaar geleden heeft men significant minder naar regionale televisie gekeken.

Afbeelding 5 Hebt u de afgelopen 4 weken gekeken of geluisterd naar de volgende zenders of streamers? (N = 770)

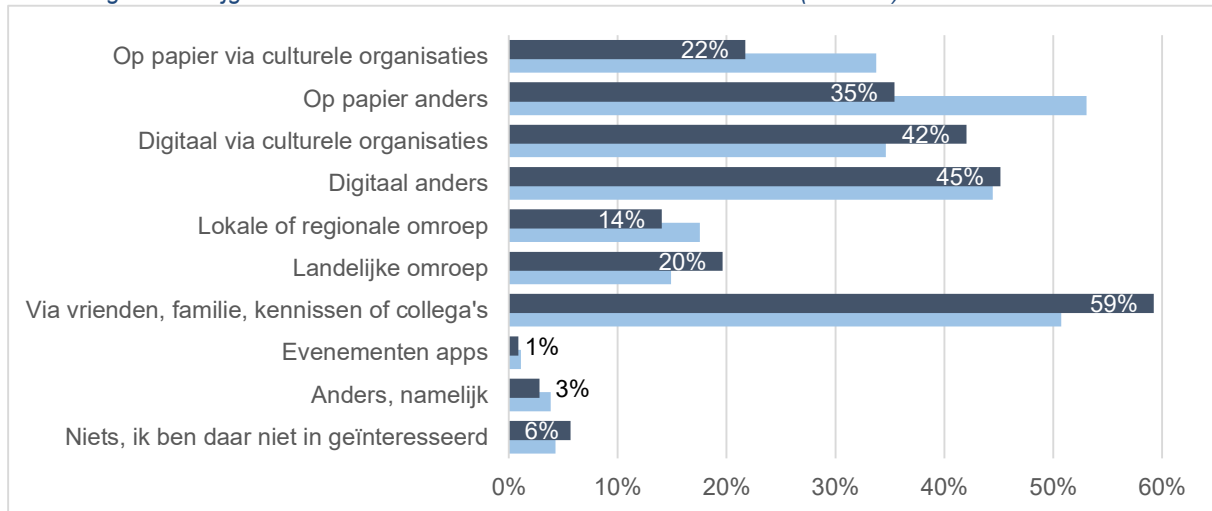

Informatie over culturele activiteiten

Om te weten te komen waar en wanneer de culturele activiteiten plaatsvinden, zijn vrienden, familie, kennissen of collega's een belangrijke bron. Ook digitaal via de culturele organisaties of anders (zoals via websites, e-mail of sociale media) wordt veel genoemd. Ten opzichte van twee jaar geleden is papier als bron duidelijk afgenomen, evenals de lokale of regionale omroep. Daarentegen is digitale informatie belangrijker geworden als bron, evenals de landelijke omroep. Via vrienden, familie, kennissen of collega's is eveneens significant toegenomen.

² De andere jaarlijkse festivals die doorgingen in 2020, zijn: Theaterfestival Kunstmest, Rauwkost, de Beiaardweek en het Humorfestival.

Afbeelding 6 Hoe krijgt u meestal uw informatie over culturele activiteiten? (N = 755)

Actieve cultuurparticipatie

De helft van de respondenten vindt zichzelf enigszins, 'best wel' of zonder meer cultureel actief. Dit is vergelijkbaar met 2016 én 2018. Vooral de hoger opgeleiden vinden zichzelf naar verhouding vaker cultureel actief, terwijl jongeren en lager opgeleiden naar verhouding vaker aangeven zichzelf nauwelijks of 'helemaal niet' cultureel actief te vinden.

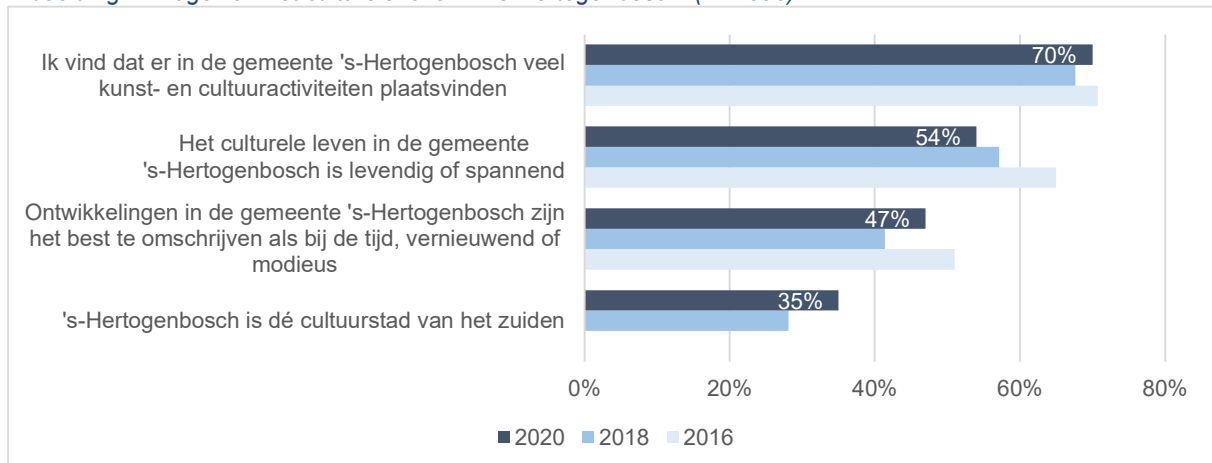
Vrijwilligerswerk en lidmaatschap

Evenals twee jaar geleden doet 12% aan vrijwilligerswerk voor een culturele organisatie. Dit zijn iets vaker hoogopgeleiden. Verder is 37% van de respondenten lid of donateur van een culturele instelling. Zo is bijvoorbeeld 22% lid van een bibliotheek en 11% lid van een carnavalsvereniging. Verder is gevraagd of men in de afgelopen 12 maanden een cultureel evenement, organisatie of vereniging gesteund heeft. Hierop heeft 36% bevestigend geantwoord. De meesten (19%) hebben dit gedaan door geld te geven.

Imago cultureel leven in 's-Hertogenbosch

In 2020 vindt 70% van de respondenten dat er in de gemeente 's-Hertogenbosch veel kunst- en cultuuractiviteiten plaatsvinden. Verder noemt 54% het culturele leven in de gemeente levendig of spannend en 47% omschrijft de ontwikkelingen als 'bij de tijd', vernieuwend of modieus. Ruim een derde is het (helemaal) eens met de stelling dat 's-Hertogenbosch dé cultuurstad van het zuiden is. Dit laatste betekent een toename ten opzichte van twee jaar geleden.

Afbeelding 7 Imago van het culturele leven in 's-Hertogenbosch. (N = 596)

De Bossche Zomer

Van 1 juli t/m 31 augustus vond in 's-Hertogenbosch De Bossche Zomer plaats. Van alle respondenten zegt 48% één of meerdere activiteiten van de Bossche Zomer te hebben bezocht; 52% heeft géén activiteiten bezocht. Degenen die wel een activiteit hebben bezocht, deden vooral activiteiten op het gebied van eten en drinken (41%), entertainment (16%) en culturele activiteiten (15%). Verder gaf 6% aan vanwege De Bossche Zomer nieuwe culturele activiteiten gezien of gedaan te hebben. Als voorbeelden zijn bijvoorbeeld het openlucht theater genoemd, het circus, theaterfestival Boulevard, de buitenbioscoop bij de Verkadefabriek en diverse concerten. Ook het smakenrad is door meerdere respondenten genoemd.

Tips en opmerkingen

Tot slot is gevraagd of de respondenten nog tips of opmerkingen hebben voor het culturele leven. Hierop heeft 21% bevestigend geantwoord. Relatief veel tips en opmerkingen gingen over culturele activiteiten voor bepaalde doelgroepen, waarbij vooral kinderen en jongeren veel genoemd zijn. Verder zijn er naar verhouding redelijk wat opmerkingen gemaakt over De Bossche Zomer en vindt men dat de bekendheid van culturele activiteiten verbeterd kan worden:

1. Tips doelgroepen
 - ✓ *“Er worden allerlei dingen in Den Bosch georganiseerd, maar wel vaak voor een wat ouder publiek. Tilburg organiseert erg veel leuke dingen voor jongeren tot 40 jaar, hier kan Den Bosch een voorbeeld aan nemen.”*
 - ✓ *“Niet alleen denken aan bovenmodaal, vergeet Jan Modaal en jongeren niet.”*
 - ✓ *“Vernieuwing voor leeftijdscategorie 18-30.”*
2. De Bossche Zomer
 - ✓ *“Ieder jaar Bossche zomer terug laten keren.”*
 - ✓ *“Vaker een soort Bossche zomer. Originele activiteiten.”*
 - ✓ *“Vooral meer de ruimte geven aan ondernemers nog, want de Bossche zomer was echt top.”*
3. Meer bekendheid
 - ✓ *“Betere marketing. Ik woon pas 3 jaar in Den Bosch, heb geen notie van sommige activiteiten.”*
 - ✓ *“Maak het bekender door informatie opvallender aan de man te brengen.”*
 - ✓ *“Soms te weinig zichtbaarheid. Dan zie ik pas te laat wat er te doen was.”*

In onderstaande afbeelding staan de genoemde tips gecategoriseerd. Hoe groter de naam, des te vaker is de categorie genoemd.

Afbeelding 8 Hebt u nog tips of opmerkingen voor het culturele leven in de gemeente 's-Hertogenbosch? (N = 156)

